

Universitetet
i Stavanger

FAKULTET FOR UTDANNINGSVITENSKAP OG HUMANIORA

BACHELOROPPGAVE

Studieprogram: Bachelor i idrettsvitenskap	Vårsemesteret, 2024
Forfatter: Necip Fazil Zühel, student	Kandidatnummer: 266335
Veileder: Andreas Åvitsland, førsteamanuensis i idrettsvitenskap	
Tittel på oppgaven: Doping i Brasiliansk jiu-jitsu: Fristelser og konsekvenser for integritet og fair play Engelsk tittel: Doping in Brazilian Jiu-Jitsu: Temptations and Consequences for Integrity and Fair Play	
Emneord: <ul style="list-style-type: none">- Doping- Kampsport- Fristelser- Idrettens integritet- Fairplay	Antall ord: 8800 Antall vedlegg/annet: 4 Stavanger, 16.05.2024

Sammendrag

Problemområdet for denne oppgaven er dopingbruk innenfor brasiliansk jiu-jitsu der fristelser av bruken og konsekvenser for integritet og fair play, står sentralt. Hendelser der utøvere har blitt tatt for dopingbruk har ført til store diskusjoner innen brasiliansk jiu-jitsu. Dopingbruk er så utbredt i denne sporten at det nesten er forventet, særlig avhengig av typen konkurranse og organisasjon. Ikke bare bruken av disse midlene, men normaliseringen av dette har også ført til diskusjoner. Ulike tilnærminger til dopingtester mellom organisasjoner som IBJJF og ADCC har skapt debatt om naturlighet i sporten.

Metoden som er brukt i denne oppgaven er kvalitativt forskningsintervju. Det har blitt intervjuet fire utøvere som har nådd internasjonale titler. Tre mannlige utøvere og en kvinnelig utøver som deltok i undersøkelsen. Datamaterialet ble videre analysert ved å lage koder, og fra koder bestemme hovedtemaer. Resultatene diskuteres opp mot hverandre med det teoretiske rammeverket.

Intervjuene viser varierte syn på doping innen brasiliansk jiu-jitsu. Noen ser doping som juks og helseskadelig, mens andre mener det ikke er juks uten regelverk og påpeker at toppidrett innebærer mange andre helserisikoer utenom doping. Det er enighet om at doping gir en fysisk fordel, men ikke nødvendigvis er avgjørende for seier i en teknisk sport som BJJ. Fristelsen til doping påvirkes av sosialt miljø og individuelle holdninger. Dopingbruk blant toppidrettsutøvere kan negativt påvirke yngre utøvere og svekke idrettens integritet.

Oppgaven kan bidra til å sette lys på hvordan doping i brasiliansk jiu-jitsu påvirker både utøvere og sportens integritet. Den fremhever behovet for klare regler og bedre kontrollmekanismer for å opprettholde rettferdighet og sunn konkurranse, samtidig som den viser hvordan sosiale og miljømessige faktorer kan normalisere dopingbruk.

Innholdsfortegnelse

1.0 Innledning	2
2.0 Problemstilling og forskningsspørsmål	4
2.1 Problemstilling.....	4
2.2 Forskningsspørsmål 1 og 2.....	4
3.0 Teori	5
3.1 Hva er doping?.....	5
3.1.1 Regelverk – WADA	6
3.1.2 Risikoer og konsekvenser av dopingbruk	6
3.2 Motivasjoner og fristelser for dopingbruk.....	7
3.2.1 Forskning	7
3.3 To største organisasjoner – IBJFF og ADCC	8
3.4 Fair play.....	9
3.4.1 Likhet i systemstyrke	9
4.0 Metode	11
4.1 Metodisk tilnærming	11
4.1.1 Intervju	11
4.2 Utvalg.....	12
4.2.1 Rekruttering	12
4.3 Prosedyre	13
4.4 Gjennomføring av analyse	14
4.5 Metodiske overveielser.....	15
4.5.1 Forskningsetiske hensyn	16
5.0 Resultat og diskusjon	19
5.1 Forskjellig syn på doping.....	19
5.2 Dilemmaet – avgjørende eller ikke.....	21
5.3 Fristelser: ikke for alle.....	23
5.4 Dopingens påvirkning på integritet og de yngre.....	25
6.0 Konklusjon	29
7.0 Litteraturliste	30
8.0 Vedlegg 1 – Intervjuguide	33
9.0 Vedlegg 2 – Informasjonsskriv	35
10.0 Vedlegg 3 – Godkjenning av prosjektet fra SIKT	38
11.0 Vedlegg 4 - Risikoanalyse	39

1.0 Innledning

Innenfor idretten er det vanlig å tenke at doping er bruk av ulovlige stoffer som rusmidler, men doping innenfor idrett står for mer enn bare dette. Doping kan også bestå av ulovlige metoder som forbedrer prestasjonen til en utøver (Antidoping Norge, u.å.). Det finnes mange typer dopingmidler eller former for doping som er med å påvirke prestasjonen til en utøver. De mest anvendte dopingmidlene er vevsoppbyggende preparater som anabole androgene steroider (AAS). Preparater som stimulerer sentralnervesystemet, narkotiske stoffer og blodddoping, går også under de mest anvendte dopingmidlene (Antidoping Norge, u.å.). Doping som består av rusmidler, er kjemiske stoffer som ved interaksjon med biologiske mål kan endre de biokjemiske systemene i kroppen (Mottram, 2011, s.3).

Kampsport er en fysisk aktivitet med intens bevegelse og høyt energiforbruk, opprinnelig fra selvforsvar, krigskunst, eller tvekamp (Hallén & Ronglan, 2011, s.330). Det finnes mange typer kampsport med ulike regler, som slag, spark, kast, og grep, med mål om å overvinne motstanderen i konkurranse eller selvforsvar. Eksempler inkluderer boksing, bryting og brasiliansk jiu-jitsu (BJJ), som hver har spesifikke krav til tekniske og taktiske ferdigheter (Hallén & Ronglan, 2011, s.330).

For å lykkes i brasiliansk jiu-jitsu trenger utøveren utholdenhet, styrke, hurtighet, koordinasjon og tekniske ferdigheter for å håndtere ulike kampsituasjoner. Dette gjelder også for andre kampsporter (Hallén & Ronglan, 2011, s.332). Siden brasiliansk jiu-jitsu inneholder elementer fra judo og bryting, påvirkes det av faktorer som påvirker disse idrettene. I disse sportene fokuseres det på effektive bevegelser basert på taktiske hensyn, ikke estetikk. Utøveren velger enten mindre energikrevende bevegelser for å spare energi eller mer energikrevende bevegelser for å styre kampens tempo (Hallén & Ronglan, 2011, s.337).

Etter å ha møtt hendelser der utøvere har blitt tatt av dopingbruk, har disse hendelsene innenfor brasiliansk jiu-jitsu ført til store diskusjoner. Et eksempel på en slik hendelse er VM 2022 som ble arrangert under International Brazilian Jiu-Jitsu Federation (IBJJF) der utøveren som vant gullmedalje, testet positiv på dopingtesten som resulterte med at han mistet tittelen (International Brazilian Jiu Jitsu Federation, n.d.).

I brasiliansk jiu-jitsu er dopingbruk såpass integrert i idretten at det ikke er bekymringer for det. Her vet man nesten 100% at doping blir brukt i konkurranser, men typen av konkurransen og organisasjonen påvirker bruken. Dette kan man forstå bare av å se hvor mange utøvere som har blitt tatt for bruk av doping på USADA sin offisielle nettside (USADA, u.å.). I podkasten The Joe Rogan Experience, episode #1920 som ligger på spotify, påstår Joe Rogan som er programlederen, at Gordon Ryan som han mener er den beste utøveren innenfor BJJ, er på steroider (Rogan, 2023-nåtid). Det som beviser denne påstanden til å være sant, er at Gordon Ryan ikke har nektet dette eller sagt noe imot dette i det hele tatt. Man kan se et videoklipp på Youtube av akkurat der Joe Rogan snakker om dette (Pull that Clip, 2023, 2:40).

Stor dopingbruk i brasiliansk jiu-jitsu kan skyldes at noen organisasjoner har dopingtester, mens andre ikke har det. Dermed kan doping ikke teknisk sett betraktes som juks der det ikke er regulert. De største arrangørene, IBJJF og ADCC, skiller seg ved at kun én gjennomfører dopingtester. Dette har skapt debatt om behovet for naturlighet i en sport påvirket av doping.

Da man ser at dopingbruk er nesten en del av idretten, vil formålet med denne studien være å undersøke hvordan tilgjengeligheten av dopingmidler påvirker brasiliansk jiu-jitsu-utøvere på høyt nivå. Gjennom denne studien skal det også bli sett på hvordan utøvere opplever fristelser de står overfor i møte med doping, og hvilke konsekvenser dette har for integriteten og fair play innenfor sporten.

2.0 Problemstilling og forskningsspørsmål

2.1 Problemstilling

«Hvordan påvirker tilgjengeligheten av dopingmidler brasiliansk jiu-jitsu-utøvere på høyt nivå?»

2.2 Forskningsspørsmål 1 og 2

Forskingsspørsmål 1 – hvordan opplever de fristelser de står overfor i møte med doping?

Forskingsspørsmål 2 – hvilke konsekvenser har dette for integriteten og fair play innenfor sporten?

3.0 Teori

3.1 Hva er doping?

Ifølge Antidoping Norge innebærer doping bruk av medikamenter for å oppnå prestasjonsfremmende effekter, ofte forbundet med anabole androgene steroider eller slankemidler som efedrin (Antidoping Norge, u.å.). Anabole androgene steroider inkluderer androgener (kjønns hormoner) og anabole steroider, med testosteron som det primære mannlige kjønns hormonet ansvarlig for mannlige og vevsoppbyggende effekter (Antidoping Norge, u.å.). Disse steroidene brukes som prestasjonsforbedrende midler i sport (Hemmersbach & Helle, 2011, s.209-210). American College of Sports Medicine (ACSM) uttaler at bruk av anabole steroider under trening, kombinert med riktig kosthold, kan øke slank kroppsmasse og muskelstyrke (Jenkins, 2005a, s.39-40).

Doping i idretten består ikke bare av medikamenter, men også ulovlige metoder som fremmer prestasjonen (Antidoping Norge, u.å.). I idretten nå finnes det veldig mange metoder og typer for doping, men noen typer doping er mer brukt enn andre. Eksempel på dopingmetode er vevsoppbyggende preparater altså preparater som øker muskelmasse, styrke og ytelse som f.eks. anabole steroider. Andre metoder er bl.a. bloddoping som f.eks. Erythropoietin (EPO), Beta-blokkere, Peptid-doping, og andre narkotiske stoffer (Mottram, 2011, s.25-26).

Erythropoietin som er kjent for å bli kalt for EPO, er et hormon som stimulerer økningen av hemoglobin og hematokrit med en resulterende økning i maksimalt oksygenopptak og ytelse. EPO er en av de stoffene som står på World Anti-Doping Associations (WADA) (Jenkins, 2005a, s.259). Beta-blokkere er legemidler som brukes til å behandle høyt blodtrykk, uregelmessig hjerterytme, angst og migrene. Blodtrykket blir senket gjennom hemming av reninsekresjon og ved å blokkere beta-adrenerge reseptorer. Dette kan ha gunstig effekt på angst og skjelvninger. Bueskyting er et eksempel på sport det midlene fremmer stabiliteten (Jenkins, 2005a, s.88). Peptid-doping er kort sagt misbruk av peptidhormonet. Peptid består av to eller flere aminosyrer som er bundet sammen. Dette vil bl.a. føre til veksthormon og insulin som igjen kan fremskynde restitusjon, øke muskelvekst og andre endringer i kroppen som kan føre til fordeler innenfor idretten (Jenkins, 2005b, s.173).

3.1.1 Regelverk – WADA

Antidopingarbeidet før år 2000, ble primært utført av forskjellige internasjonale idrettsforbund og nasjonale antidopingsorganisasjoner, som hadde ulike regler, retningslinjer og tilnærminger til antidoping. Dette førte til manglende harmonisering og koordinering på tvers av landegrensener og idretter, som igjen førte til at dopingtilfeller ble omstridt i rettssystemet. Etableringen av World Anti-Doping Agency (WADA) i 1999 og implementeringen av verdens antidopingkode (WADC) i 2004, ble det første gang opprettet en helhetlig internasjonal organisasjon og et felles rammeverk for bekjempelse av doping i idretten (Mottram, 2011, s.27-34).

3.1.2 Risikoer og konsekvenser av dopingbruk

Man bruker testosteroninntak for å prestere bedre og øke muskel masse, men det har sine bivirkninger og konsekvenser en må være klar over. Administrasjon av anabole steroider vil forstyrre den regelmessige endogene produksjonen, altså kroppens egen produksjon av testosteron som kan vedvare i flere måneder etter at stoffet er trukket tilbake. Redusert hormonnivå ved bruk av anabole steroider, resulterer i redusert sædproduksjon og testikkelstørrelse. Ved siden av dette er økt kroppsbehåring, aggressiv oppførsel, sterilitet, gulfarging av øyne og hud, blant noen av de negative effektene av disse stoffene. Ytterligere bivirkninger hos kvinner er f.eks. fordypning av stemmen, mindre bryststørrelse, menstruasjonsuregelmessigheter og mer (Jenkins, 2005a, s.40-41). I en studie der det er forsket på 34 mannlige brukere av anabole androgene steroider, har det blitt truffet 12 tilfeller med kroniske hjertepatologiske forandringer. De vanligste funnene var spesifikt venstre ventrikulær hypertrofi, hjertefibrose og koronararteriesykdom (Montisci m.fl., 2012).

EPO som nevnt tidligere, er også en form for doping som innebærer store mulige konsekvenser. Bruk av EPO har potensial til å øke viskositeten til blodet og forårsake trombose med potensielt dødelige resultater. Hypertensjon, hjertesvikt og hjerneslag kan være forårsaket av erythrocytose som følge av bruk av stoffet (Jenkins, 2005a, s.259). Erythrocytose er unormalt økning i antall røde blodceller i blodet (Jenkins, 2005a, s.227-228).

En metaanalyse som består av mer enn 9000 kreftpasienter, indikerte at behandling med EPO øker risikoen for trombose. Trombose er dannelsen eller tilstedeværelsen av en *trombe* (blodpropp) i blodåre eller hjertet som hindrer blodtilstrømmingen (Jenkins, 2005b, s.335).

Om dette gjelder friske utøvere på samme måte er mindre klart, selv om det også har blitt truffet. Dermed kan man si at misbruk av rekombinant EPO, øke den aerobe treningskapasiteten, men denne effekten kommer i kombinasjon med økt risiko for trombose, autoimmune reaksjoner og muligens kreft (Birzniece, 2015). Rekombinant EPO referer til erythropoietin (EPO) som er produsert av genteknologi eller genetisk rekombinasjon (Jenkins, 2005a, s.366-367; Jenkins, 2005b, s.227).

3.2 Motivasjoner og fristelser for dopingbruk

Hele meningen og motivasjonen for å bruke ergogene stoffer der dopingmidler også er innenfor dette, er for å få en prestasjonsforbedring (Hemmersbach & Helle, 2011, s.209-210). Ifølge Weinberg og Gould (2019, s.499) er årsakene til å bruke doping- og rusmidler, delt i tre hoved kategorier. Disse er fysiske, psykologiske og sosiale årsaker. Idrettsutøvere tar disse midlene først og fremst for å forbedre ytelsen med forventning om at de kan øke styrke, utholdenhet, årvåkenhet og aggresjon eller redusere tretthet, reaksjonstid og angst. Å vinne er viktig, og å gjøre alt for å forbedre ytelsen er avgjørende (Weinberg & Gould, 2019, s.500).

Når det gjelder psykologisk, tar idrettsutøvere disse midlene fordi de ser ut til å tilby flukt fra ubehagelige følelser i løpet av konkurranseopplevelser. Venner, foreldre og trenere setter ofte forventninger om suksess som er for høye, og i dette tilfellet kan idrettsutøvere se på rusmidler som en ressurs for å bekjempe denne typen stress og beskytte deres selvtillit (Weinberg & Gould, 2019, s.500-501). Sosiale årsaker som er den tredje hovedkategorien, handler mer om samfunn og miljø man tilhører til. For eksempel overvurderer konkurrerende syklister antallet syklister som faktisk bruker prestasjonsfremmende midler, kalt for den falske konsensuseffekten, som kan føre til økt narkotika- eller dopingbruk (Weinberg & Gould, 2019, s.502).

3.2.1 Forskning

I en studie av 249 MMA-utøvere fra 16 land, var målet å undersøke sammenhengen mellom sosiale normer, selvbevisste følelser og selvregulerende effektivitet, samt deres innvirkning på doping-intensjoner blant utøvere. Denne studien resulterte med at utøvere med mer positive holdninger og intensjoner om doping, hadde en høyere risiko for dopingbruk. Videre ble det funnet at oppfattede sosiale normer og selvregulerende effektivitet var viktige faktorer innenfor doping-intensjoner. Sosiale normer referer til utøvernes oppfatning av hva som er

akseptabel atferd innen deres sosiale gruppe som deles inn i deskriptive normer og injunktive normer. Deskriptive normer handler om hva utøverne tror er vanlig atferd blant utøvere, for eksempel hvor mange som bruker doping. Injunktive normer vil si utøvernes oppfatning av sosial godkjenning eller avvisning av doping. Hvis hovedpersoner som trenere og lagkamerater synes doping er akseptabelt, kan det påvirke utøvere til å ha en mer positiv holdning til doping (Petrou m.fl., 2021).

Selvregulerende effektivitet handler om utøvernes tillit til deres evne til å motstå fristelsen til å dope seg, selv under sosialt press eller i utfordrende situasjoner. Høy selvregulerende effektivitet innebærer en sterk tro på egen evne til å holde seg unna doping, noe som er kritisk for å motstå press og fristelser. Studien påpeker at både sosiale normer og selvregulerende effektivitet, har direkte og indirekte effekter på doping-intensjoner (Petrou m.fl., 2021).

3.3 To største organisasjoner – IBJJF og ADCC

IBJJF, som arrangerer offisielle konkurranser som europamesterskap og verdensmesterskap, tar avstand fra doping av etiske og medisinske grunner. Organisasjonen følger Verdens antidopingkode (WADC) og WADA's forbudsliste strengt. Det er forbudt for konkurransedeltakere under IBJJFs jurisdiksjon å bruke, besitte, handle eller råde andre til å bruke forbudte stoffer eller metoder. Forsøk på å skjule slik bruk anses også som regelbrudd. Brudd på disse reglene møtes med strenge konsekvenser, og tolereres ikke av IBJJF. Selv om IBJJF har en nulltoleransepolitikk for doping, reises det spørsmål om hvorvidt dopingtester er like strenge som i større idretter. USADA håndterer innsamling, analyse og administrasjon av prøveresultater samt avgjørelser ved positive funn under IBJJF-arrangementer (International Brazilian Jiu Jitsu Federation, u.å.).

ADCC har et mer liberalt regelverk enn IBJJF, spesielt i forhold til teknikker og poengsystem. De fleste «submission» angrep som vil si at en utøver over gir seg til motstanderen, er tillatt. Noe som gjør ADCC til et nøytralt konkurranseområde for diverse kampsportstiler som GJJ, Sambo, Judo og Bryting. I motsetning til IBJJF, har ADCC ingen retningslinjer for antidoping, og det har heller ikke blitt utført dopingtester under deres arrangementer (Abu Dhabi Combat Club, 2020).

3.4 Fair play

I dagens idrettsverden finner vi mange ulike tolkninger av fair play. En generell formell fair play-norm lyder slik: «Følg reglene!» En uformell fair play-norm holder fram en bestemt holdning som ideal: «Respekter konkurrenter og dommere, og gjør ditt beste!» Konkurransen kan betraktes som en form for samarbeid hvor å delta innebærer en aksept av å følge spesifikke regler og normer. Den fungerer som en avtale der deltakerne forplikter seg til å overholde en felles forståelse av reglene og et felles etos. Bryter mange av deltakerne etoset til stadighet, blir idretten umulig å praktisere (Loland, 2015, s.83).

Rettferdighetsspørsmål dreier seg gjerne om fordeling av goder og byrder mellom mennesker. I samfunnet diskuterer vi rettferdig fordeling av primærgoder som mat, klær, arbeid, bolig og penger. I konkurranser måler, sammenlikner og rangerer vi utøvere ut fra prestasjoner, slik de blir definert i reglene i den aktuelle idrettsgrenen (Loland, 2015, s.83). En viktig del av rettferdighetsnormen sier at like tilfeller skal behandles likt. I konkurranseidretten måler, sammenlikner og rangerer vi konkurrenter etter målbare prestasjoner. Vi behandler alle likt i den forstand at alle skal ha samme muligheter til å prestere. Likhetsnormen for idretten er: Alle konkurrenter bør ha lik mulighet for prestasjon (Loland, 2015, s.88-89). Selv om alle blir behandlet likt i konkurranser, betyr ikke det at likhetsnormen blir realisert som perfekte prosedyrer. Det dukker opp flere utfordringer som bl.a. likhet i ytre forhold, likhet i personavhengige forhold og likhet i systemstyrke (Loland, 2015, s.89-94).

3.4.1 Likhetsnormen i systemstyrke

Tilgjengelighet av doping og synsforskjeller på doping kan passe best under «likhet i systemstyrke». Dette omhandler hvordan store forskjeller i økonomiske og teknologiske ressurser påvirker idrettskonkurranser. Disse forskjellene kan skape ulike betingelser som påvirker både hvordan idretten utøves og hvordan regler, inkludert de for doping, håndheves (Loland, 2015, s.94).

I dette tilfellet reflekterer ulikhetene i ressurser og kunnskap om dopingbruk de bredere sosioøkonomiske forskjellene mellom land som bl.a. USA og Norge. Disse forskjellene kan føre til at idrettsutøvere i ulike regioner møter ulike utfordringer og muligheter, noe som kan føre til et brudd på likhetsnormen ved at konkurransen ikke blir like rettferdig eller balansert. Dette spørsmålet rører ved kjernen av debatten om hvordan internasjonale idrettsforeninger

og organisasjoner bør håndtere disse ulikhetene for å sikre fair play og like konkurransevilkår, uavhengig av nasjonale eller regionale forskjeller i ressurser og tilgang til teknologi, inkludert doping-tilgjengelighet og dopingkontroll.

4.0 Metode

4.1 Metodisk tilnærming

Metoden vil være redskapet vårt i møte med det vi vil undersøke. I denne studien er det blitt valgt kvalitativ metode der det blir tatt sikte på å fange opp mening og opplevelse som ikke lar seg tallfeste eller måle (Dalland, 2020, s.54). Denne forskningsmetoden er preget av betydelig følsomhet overfor konteksten den gjennomføres i. Man er ofte tett på dem man forsker på, enten de har meldt seg som informanter i en intervjuundersøkelse, eller deltar i de situasjonene der det gjøres observasjon (Tjora, 2021, s.17). Når man snakker om kvalitativ forskning, er det noen forhold som vi kan trekke fram. Disse forholdene kan være vektlegging av forståelse, nærhet til dem man forsker på, åpen interaksjon mellom forsker og informant, og data i form av tekst heller enn tall. I tillegg kan man si at de kvalitative studiene gjerne forholder seg til et fortolkende paradigme, ofte med fokus på informantens opplevelse og meningsdannelse, og hva slags konsekvenser meninger har (Tjora, 2021, s.27).

4.1.1 Intervju

Det finnes flere metoder for datainnsamling innenfor kvalitativ forskning, men valget av metode avhenger ofte av forskningsspørsmålene, konteksten og tilgjengelige ressurser. Den mest utbredte datagenereringsmetoden innenfor kvalitativ forskning er ulike former for intervjuing (Tjora, 2021, s.127). Som hovedregel kan man si at man bruker dybdeintervjuer der man vil studere meninger, holdninger og erfaringer. Dybdeintervjuet som metode er basert på fenomenologisk perspektiv, hvor forskeren ønsker å forstå informantens opplevelser samt hvordan informanten reflekterer over dette (Tjora, 2021, s.128). I denne studien skal intervjuformen for datainnsamling være semistrukturert intervju. Semistrukturert betyr her at samtalen følger en intervjuguide med bestemte temaer og forslag til spørsmål (Dalland, 2020, s.68). Selv om det skal bli benyttet intervjuguide, skal det være rom for informanten/respondenten der han/hun kan trekke fram egne temaer og meninger.

Det som er spesielt med semistrukturert/halvstrukturert intervju er at selv om intervjuet er like organisert som strukturert intervju, er intervjuformenes struktur og forløp likevel forskjellige. En viktig forskjell er at det halvstrukturerte intervjuet ikke styrer informantene i samme grad. Forskeren har en mer friere posisjon, både med tanke på rekkefølgen i spørsmålsstillingen, måten spørsmålene formuleres på i selve intervjuet, og muligheten for å stille oppfølgingsspørsmål som ikke er planlagt på forhånd (Brottveit, 2018, s.92).

For denne problemstillingen passer semistrukturert intervju best. Det studien er ute etter, er å gå mer i dybden på et tema, og en slik format vil gi mulighet til å stille utdypings- eller oppfølgingsspørsmål. Dette gir også et godt grunnlag for å bearbeide og kategorisere intervjumaterialet, fordi intervjuet har en felles struktur der alle informantene uttaler seg om samme tema. En ulempe kan være at det som regel er svært omfangsrikt og tidkrevende å transkribere og bearbeide intervjumaterialet (Brottveit, 2018, s.92-93).

4.2 Utvalg

I denne studien er utvalget fire norske idrettsutøvere der alle utøverne presterer på toppnivå. Prestasjon på toppnivå er viktig fordi temaet og problemområdet i studien sentrerer rundt dopingbruk, som oftest forekommer i konkurranser på høyeste nivå. Utøverne som er valgt, har alle oppnådd store titler internasjonalt, noe som gjør dem særlig relevante for temaet. Personene som blir intervjuet har direkte kjennskap til fenomenene vi vil undersøke, ettersom de selv har deltatt i konkurranser hvor det har forekommet tilfeller av doping.

Det kvalitative intervjuet sikter mot å gå i dybden. Da kan ikke antallet intervjupersoner være for stort. Gode samtaler med en, to eller tre intervjupersoner kan gi mye stoff til en oppgave. Det er bedre å starte med et begrenset antall deltakere og utvide dette antallet ved behov. Dette tilrettelegger for å unngå innsamling av mer data enn det som kan benyttes (Dalland, 2020, s.81). Derfor var fokuset å få til mer omfattende og detaljerte intervjuer med begrensede antall personer.

4.2.1 Rekruttering

Hovedregelen for utvalg i kvalitative intervjustudier er at man velger informanter som av ulike grunner vil kunne uttale seg på en reflektert måte om det aktuelle temaet (Tjora, 2012, s.145). Rekrutteringen av disse utøverne ble nøye vurdert for å sikre at vi fikk innsikt fra individer som er direkte involvert i konkurranser der nivå og erfaring står i fokus. Dette inkluderer erfaringer med konkurranser hvor doping kan være relevant. Disse fire er valgt fordi de allerede var bekjente og derfor lettere tilgjengelige for intervju. Noen av utøverne ble kontaktet muntlig under tilfeldige møter, mens andre ble det sendt melding på sosiale medier.

Selv om fokuset har vært på å intervju toppidrettsutøvere uten kjønns spesifisering, ble det også forsøkt å rekruttere flere utøvere for å sikre en bredere forståelse og perspektivdiversitet.

Dermed fikk en kvinnelig utøver som har prestert på internasjonalt nivå, også deltatt i studien. Dette kan gi oppgaven mulighet til å ha et variert perspektiv og å kunne identifisere kjønns spesifikke temaer. Detaljer om de oppnådde titlene og mer om deres bakgrunn vil bli presentert videre i oppgaven.

Presentasjon av intervjupersonene:

World Pro Abu Dhabi mester og IBJJF Europa mester, svartbelte. Mann.

IBJJF verdensmester, men har 3 bronse og 1 sølv i tillegg til gullmedaljen, 2 gullmedaljer i ADCC Europeisk VM kvalifisering og flere medaljer fra World Pro Abu Dhabi. Svartbelte. Mann.

IBJJF verdensmester i brunt belte. Har fått 2.plass i ADCC Europeisk VM-kvalifisering. Svartbelte. Kvinne.

IBJJF sølvmedaljevinner i verdensmesterskap under lilla belte 2 ganger. Har fått 2.plass i ADCC Europeisk VM-kvalifisering. Lillabelte. Mann

4.3 Prosedyre

Av de fire intervjuene ble tre gjennomført ansikt-til-ansikt med fysisk oppmøte av deltakerne. Det fjerde intervjuet, på grunn av praktiske og økonomiske årsaker, ble utført via videosamtale. Dybdeintervjuer betraktes som intervjuer som skjer ansikt-til-ansikt mellom informant og intervjuer. Når intervjuet gjennomføres via telefonsamtale, mister man ifølge Tjora (2012, s.140) mulighet til å bruke kroppsspråk, for eksempel å nikke for å få informanten til å snakke videre i den retning vedkommende er. Siden det ble gjennomført videosamtale der begge personene så hverandre, er det ikke så store ulemper som i en telefonsamtale. Dette kan være avgjørende for å føre samtalen videre på en naturlig måte. Selv om det er videosamtale, kan dette som det er i telefonsamtaler, redusere kvaliteten på det samtalebaserte aspektet som er essensielt i gode intervjuer (Tjora, 2012, s.140).

Intervjupersonene ble på forhånd informert om tema og selve oppgaven slik at de var forberedt på de ulike spørsmålene som kunne dukke opp på intervjuet. De fikk også et

informasjonsskriv om hva rettigheter de hadde og at det skulle bli brukt lydopptaker. Lydopptaker gir oss en visshet om at vi får med oss det som blir sagt, mens vi i intervjusituasjonen kan konsentrere oss mer om deltakerne, for å sørge for god kommunikasjon og flyt i intervjuet (Tjora, 2012, s.137).

I de fire intervjuene ble det brukt intervjuguide (Vedlegg X) som ble utviklet med bakgrunn i problemområdet og teori som er belyst tidligere i oppgaven. Til forskjell fra en surveyundersøkelse som benytter såkalte *lukkede spørsmål* med faste svaralternativer, benytter vi i dybdeintervjuer *åpne spørsmål* som gir informantene mulighet til å gå i dybden der hvor de har mye å fortelle (Tjora, 2012, s.105).

4.4 Gjennomføring av analyse

Kvalitative analysen har som mål å gjøre det mulig for en leser av forskningen å få økt kunnskap om saksområdet det forskes på, uten selv å måtte gå gjennom de data som er generert i løpet av prosjektet (Tjora, 2012, s.174). I denne forskningen blir det tatt sikte på å utvikle konsepter, modeller eller teorier, med utgangspunkt i en trinnvis modell for å redusere kompleksiteten. En slik metode blir kalt for stegvis-deduktiv induktiv metode (SDI) der man arbeider i etapper fra rådata til konsepter eller teorier (Tjora, 2012, s.174-175). Spørsmålene var veldig åpne og derfor ble hovedtemaene bestemt etter innsamlingen av data. Denne SDI-prosessen ble anvendt for å identifisere hvilke temaer og diskusjoner som dukket opp rundt problemområdet. På denne måten kunne vi utlede hovedtemaer (teori) basert på funn fra rådata (empiri).

I løpet av intervjuet kan ett og samme tema være berørt flere ganger. Under ett tema kan det i et intervju være mange uttalelser, mens et annet bare har en enkelt kommentar. Da kan man utføre en *tematisk bearbeiding* som er å lage rent praktisk en liste over de temaene vi ønsker å belyse for å kunne svare på problemstillingen. En tematisk bearbeiding av flere intervju krever at vi har fulgt intervjuguiden og tatt opp de samme temaene med alle intervjupersonene (Dalland, 2020, s.98). Derfor ble svarene til alle intervjupersonene under hvert spørsmål, samlet slik at man kunne få en helhetlig oversikt.

Kodene ble utviklet i tråd med intervjuguide, men på grunn av det semistrukturerte formatet av intervjuene, diskuterte hver deltaker også andre temaer der noen var relevant og noen ikke.

Dette førte til opprettelsen av nye koder, i tillegg til de eksisterende. Som hovedregel vil kategoriene danne utgangspunkt for hva vi vil ha som hovedtemaer i analysen.

Kategoriseringen strukturerer med andre ord hovedtemaer i analysen (Tjora, 2012, s.185).

Flere koder ble analysert og kombinert for å skape dypere forståelse av studiens temaer.

Kodene «utøvernes innflytelse», «forbilde for ungdommer», «normalisering av doping», og «fair play» beskriver ulike aspekter ved hvordan idrettsutøveres handlinger og samfunnets holdninger til doping kan påvirke yngre generasjoner og oppfatningen av sportens etikk.

Disse kodene ble deretter slått sammen for å danne hovedtemaet «dopingens påvirkning på integritet og de yngre». Dette hovedtemaet belyser hvordan doping ikke bare påvirker individuelle utøvere, men også den bredere idrettskulturen og dens verdigrunnlag. Videre er temaet «dilemmaet – avgjørende eller ikke», bygget opp fra koder som «styrkeforbedring», «avgjørende faktor», og «ikke avgjørende faktor». Til sammen ble fire hovedtemaer mest diskutert av deltakerne, inkludert de to nevnte. De andre to hovedtemaene er «forskjellig syn på doping» og «fristelser: ikke for alle».

4.5 Metodiske overveielser

Det er tre kriterier som ofte benyttes for kvaliteten på kvalitativ forskning som er *reliabilitet* (pålitelighet), *validitet* (gyldighet) og *generaliserbarhet*. Man kan enkelt si at pålitelighet handler om intern logikk gjennom hele forskningsprosjektet, mens gyldighet handler om en logisk sammenheng mellom prosjektets utforming og funn og de spørsmål man søker å finne svar på. Generaliserbarhet er knyttet til forskningens gyldighetsområde utover de enheter som faktisk er undersøkt (Tjora, 2012, s.202). I dette tilfellet skal det bli sett bort fra temaet generalisering. Målet med dette prosjektet er å gå dyp inn i et spesifikt problemområde hvor det situasjonsbestemte møtet mellom forsker og informant (f.eks. i et dybdeintervju) eller informasjon knyttet til det spesifikke studiet ikke er ønskelig å generalisere (Tjora, 2012, s.208). Svarene til intervjupersonene kan variere veldig mye og da vil det være enda vanskeligere å generalisere funnet for en større populasjon.

I et intervju ligger det selvsagt en mulig feilkilde i selve kommunikasjons-prosessen. Mulige situasjoner innenfor dette kan inkludere om spørsmålet er korrekt forstått, om intervjueren har tolket svaret riktig, om lyd kvaliteten er tilstrekkelig for opptak, og lignende (Dalland, 2020, s.63). For å redusere sjansen for uklarhet eller misforståelser, er det blitt lagt vekt på å

formulere spørsmålene klart og forståelig. I tillegg har deltakernes reaksjoner blitt nøye observert, og dersom det oppsto tegn til usikkerhet eller forvirring, ble spørsmålet gjentatt eller omformulert for å sikre korrekt tolkning og respons.

En utfordring som oppsto ved gjennomføringen av videosamtalen, var at det oppsto hendelser der setningene kom frem utydelig som førte til usikkerhet og at ting ble gjentatt. Hvis man tar utgangspunkt i de nevnte situasjonene, kan denne situasjonen også være en faktor angående pålitelighet fordi usikkerhet og gjentakelser kan føre til varierende tolkninger av det samme materialet, noe som potensielt kan påvirke konsistensen og nøyaktigheten av dataene som samles inn. For å opprettholde en høy grad av reliabilitet, har det blitt sikret at kommunikasjonen er klar og forståelig for alle parter involvert i studien.

I denne studien er validiteten ivaretatt gjennom nøye utforming av intervjuene, slik at de fanger opp relevante aspekter ved utøvernes erfaringer i konkurranser der doping blir brukt. For å styrke validiteten, er intervjuene basert på åpne spørsmål som lar respondentene uttrykke sine perspektiver og erfaringer uten begrensninger, noe som sikrer at forskningsfunnene stemmer overens med informantenes virkelige opplevelser og synspunkter. Dessuten inkluderer forskningsdesignet en pilotstudie der det ble gjennomført et intervju i forkant med en annen utøver i tillegg til de fire. Dette ble gjort for å teste intervjuguiden, noe som gir muligheten til å justere spørsmål for å øke relevansen og dybden i svarene som innhentes (Halvorsen, 2008, s.147).

4.5.1 Forskningsetiske hensyn

I forbindelse med selve gjennomføringen av intervjuet er forskningsetikken først og fremst opptatt av at informanten ikke skal «komme til skade», og da særlig ved at følsomme temaer tas fram uten at intervjueren har en mulighet for å bidra til en terapeutisk bearbeiding av dette (Tjora, 2012, s.159). Temaet akkurat i denne oppgaven er hvordan tilgjengelighet av dopingmidler påvirker jiu-jitsu-utøvere på høyt nivå. Doping har vært og fortsatt er et stort tema som har ført til diskusjoner i idretten over lengre tid. Som nevnt i innledningen er det flere utøvere innenfor forskjellige idretter som har blitt tatt for dopingmisbruk.

For at intervjupersonen ikke skal «komme til skade» med tanke på intervjuet, gjelder dette spesielt når temaet for undersøkelsen inkluderer vanskelige og personlige anliggender (Tjora, 2012, s.159). For idrettsutøvere som presterer på internasjonalt nivå, har doping alltid vært et

stort tema og diskusjon. Som det står i innledningen og teoridelen også, er doping noe som blir sett ned på i det samfunnet vi oppholder oss i. Derfor fører temaet doping til å være et sensitivt tema, ikke minst for idrettsutøvere på det nivået der dopingmisbruk faktisk eksisterer. Derfor ble det tydeliggjort i informasjonsskrivet hva intervjuet handlet om og hvilke rettigheter deltakerne hadde. Før intervjustart, ble deltakerne også gitt muntlig informasjon om hensikten med intervjuet. Spesielt ble de instruert om å avstå fra å avsløre informasjon om eventuell bruk av doping. Deltakerne ble forsikret om at hovedformålet med intervjuet var kun å samle deres tanker og følelser om det aktuelle temaet, med sikte på å skape en trygg og åpen atmosfære.

I denne undersøkelsen er anonymitet ikke noe som er ivaretatt. Alle deltakerne som har blitt intervjuet, er offentlige personer som har en viss innflytelse i idretten. Dermed vil dette ytterligere understreke betydningen av deres tanker og meninger innen idretten. Selv om navn ikke er nevnt direkte, er de individuelle deltakernes prestasjoner beskrevet. Alle deltakere har gitt sitt samtykke til at anonymisering ikke er nødvendig, og de har ikke noe imot at leserne kan identifisere dem.

I all empirisk forskning må tolkning av data følges av en form for refleksjon over hvordan denne tolkningen framkommer. Grunnlaget for dette er en visshet om at empiriske data i seg selv ikke kan være en enkel speiling av virkeligheten (Tjora, 2012, s.217). Her er det en viss risiko for at forskerens subjektivitet kan ha en påvirkning både ved gjennomføringen og tolkningen av dataene.

I denne oppgaven kan f.eks. forskerens tanker rundt temaet doping, påvirke formuleringen av spørsmålene og manipulere deltakernes svar. For å gjøre forskningen refleksiv må forskeren undersøke hans tolkninger av egne kognitive, teoretiske, språklige, politiske og kulturelle muligheter og omgivelser, og hva som påvirker den. Når man gjør en slik eksplisitt rapport, oppgave eller artikkel, øker undersøkelsens troverdighet (Tjora, 2012, s.217). Det er viktig for meg som forsker å være bevisst på at mine personlige holdninger kan påvirke både innsamlingen og tolkningen av data. Det er mulig at min negative holdning til doping kan gjøre meg mer tilbøyelig til å tolke data på en måte som bekrefter mine egne synspunkter. For å sikre at min forskning er objektiv, har jeg benyttet meg av en standardisert intervjuguide for å sikre at alle spørsmål stilles på en nøytral og konsistent måte, uavhengig av mine personlige meninger.

Prosjektet ble meldt inn til SIKT, og godkjenning er vedlagt som Vedlegg X.

5.0 Resultat og diskusjon

På grunn av at det ble tatt opp flere diskusjoner i intervjuene, er det blitt valgt å sette resultat- og diskusjonsdelen sammen. Derfor blir alle fire hovedtemaene presentert og diskutert hver for seg. Denne tilnærmingen er for å prøve å gi en klarere og mer forståelig fremstilling av forskningsfunnene.

5.1 Forskjellig syn på doping

Resultat

Første intervjupersonen som ble spurt om hvilke tanker og meninger han hadde for doping, hørtes det at han hadde veldig tydelig og bestemt syn om dette. Han sier rett ut: «*Det er helt absurd det er jo juks*». Han sier at først og fremst har de aller fleste idrettene, regler som er imot doping, men han påpeker også at ADCC ikke har det. Selv om ADCC ikke har dopingtest som teknisk sett ikke vil bli sett som juks, mener han at det virker negativt innenfor idretten. «*Når det heter idrett egentlig, så skal det jo være ulovlig å bruke dop.*»

Den andre deltakeren sier at han har gjennom tiden hatt et veldig varierende syn på doping. Synet hans var mer ekstremt tidligere enn nå. Selv om det er regler på noen visse konkurranser som IBJJF, mener han at systemet er veldig dårlig og at de fleste konkurransene ikke har dopingtester i det hele tatt. Han legger til:

«For mange som holder på med dette, så er dette levebrød. Dette er ikke en sesongbasert idrett. Dette er helårsbasert. Med verken støtte, noe form for stønad, ingenting. Så hva voksne folk gjør i voksne tilstander, det driter jeg egentlig litt i.»

Han trekker fram hva som er den negative siden for dopingbruk i idretten også: «*Men at det setter et dårlig utgangspunkt for de som er yngre, det er det som er dårlig i dette.*»

Tredje deltakeren er som nevnt en kvinnelig utøver og hun sier at hun i utgangspunktet er imot doping fordi man faktisk får en fordel når man bruker det: «*Det gjør at du presterer mer, du kan trene mer, alt etter hva du tar.*» Derimot sier hun på den andre siden:

«Men i vår sport, veldig sårbart, for det er ikke strenge reguleringer på det.

Og da kan jeg godt forstå at det er mange som blir fristet med tanken. For når du jobber så hardt for noe, og legger hele sjelen din i det, så kan du bli slått ut for at du ikke får trent like mye, klarer ikke å bli like sterk. Og på høyt nivå er det ofte veldig små forskjeller som virker.»

Den siste deltakeren viser større interesse for regelverket og har ikke sterke argumenter mot doping i seg selv:

«Alt som har tilknytning til juksing generelt er veldig dårlig, men hvis man for eksempel har en sport der det er lov eller at det ikke er et lovverk for det, og folk tar doping, jeg tenker ikke så mye på det. Jeg tenker det er som om noen tar kreatin liksom.»

Diskusjon

Først og fremst er alle fire deltakerne mer eller mindre enige om at hvis noe ikke er lov i en konkurranse, blir dette sett på som juks og noe som ikke ønskes innenfor idretten.

Deltakernes mening innenfor dette, er i samsvar med det litteraturen sier om juks generelt.

Juks er uakseptabelt fordi det er et brudd på kontrakten om å respektere den sosialt aksepterte tolkningen av reglene – idrettens etos (Loland, 2015, s.112). Når det kommer til holdninger mot doping som fenomen i seg selv, ser vi at svarene varierer, og situasjonen endres. Første og tredje deltakerne argumenterer imot all form for doping fordi de mener å drive med en idrett skal være rent og naturlig.

Tredje deltakeren understreket at det er forståelig hvorfor mange idrettsutøvere kan bli fristet av tanken på dopingbruk. Dette fenomenet støttes av teorien som diskuteres i litteraturen, der sosiale forhold ofte er sitert som en primær årsak til doping. For eksempel, i studien av Weinberg og Gould (2019, s.502), ble det vist at konkurrerende syklister systematisk overvurderte antallet medsyklister som brukte prestasjonsfremmende midler. Dette bidrar til å forklare hvorfor utøvere kan oppfatte doping som mer utbredt enn det faktisk er. Dette perspektivet fra tredje deltakeren reflekterer ikke bare en observasjon fra feltet, men samsvarer også med den vitenskapelige forskningen som antyder at slike misoppfatninger kan normalisere dopingbruk og gjøre det mer akseptabelt blant idrettsutøvere.

Ved å sammenligne disse to synspunktene, deltakerens erfaringer og nevnte teorien, blir det tydelig at det er en sterk sammenheng mellom hvordan utøveres sosiale miljø kan påvirke deres syn på doping, og hvordan disse oppfatningene igjen kan forsterke fenomenet. Denne innsikten er kritisk for å forstå dynamikken i hvordan doping blir oppfattet og håndtert innenfor sportsmiljøer.

De andre to deltakerne har mer variert syn på doping. Som en av deltakerne sa så er det slik at voksne personer er frie til å gjøre det de ønsker med sin egen kropp. De tenker ikke så mye på om folk doper seg eller ikke fordi det er deres individuelle preferanser.

5.2 Dilemmaet – avgjørende eller ikke

Resultat

I denne delen av resultatet reflekterer deltakerne over påvirkningen av doping i konkurranser, og de uttrykker en felles mening om at bruk av forbudte stoffer gir en fordel. Flere av deltakerne har observert at motstandere som har brukt doping, ofte viser unormalt høye fysiske prestasjoner sammenlignet med det som ville vært naturlig. Første deltakeren bemerker at det i visse tilfeller var åpenbart at motstanderen hadde brukt prestasjonsfremmende midler, noe som ble bekreftet ved senere dopingtester. Ved siden av dette begrunner han hvorfor doping ikke er en avgjørende faktor:

«Noen idretter så er det nesten umulig å klare seg uten dop, men i BJJ er det så mange andre variabler som spiller inn. Det er en så teknisk sport, noe som doping ikke kan påvirke.»

Andre deltakeren er også enig i at selv om doping kan påvirke kampen, er det ikke nødvendigvis avgjørende for seier. Vedkommende illustrerer dette med eksempler på at utøvere fra Norden har klart seg godt internasjonalt, selv mot motstandere som har brukt doping.

«Det har en faktor, det gjør kampen mye tyngre, men det er ikke den mest vinnende faktoren,» sier andre deltakeren.

Tredje deltaker diskuterer hvordan den fysiske kapasiteten i konkurranser avslører tegn på doping, noe som gir dem en naturlig følelse av urettferdighet. Dette peker på viktigheten av å vurdere små, men avgjørende detaljer i konkurranser, hvor hun mener at doping kan være en avgjørende faktor.

«Når det er såpass høyt nivå, så er det av og til små detaljer som kan avgjøre kampen,» sier hun.

Fjerde deltaker mener også at det har en påvirkning, men siden det er så mange andre faktorer som spiller inn, er ikke doping en avgjørende faktor.

Diskusjon

Hovedpoenget eller funnet fra resultatdelen i dette temaet viser at meninger om dopings effekt varierer. Selv om det blir argumentert for at doping kan gi utøvere en avgjørende fordel ved å øke deres fysiske kapasitet, mener de fleste at det ikke nødvendigvis er avgjørende for seier i konkurranser. Denne diskusjonen avdekker et spekter av synspunkter på dopings rolle i denne sporten, og understreker at det ikke er en fullstendig enighet om hvorvidt bruk av prestasjonsfremmende midler alene kan bestemme utfallet av en konkurranse. Ifølge en av deltakerne, finnes det idretter der doping er absolutt en avgjørende faktor, men kampsport og ikke minst BJJ går ikke under dette. Denne diskusjonen understreker at dopings rolle og dens effekt, er veldig avhengig av hva type sport det er. Denne diskusjonen åpner for ytterligere spørsmål, inkludert om holdningene til og bruken av dopingmidler ville vært annerledes hvis midlenes effekt tydelig avgjorde utfallet av konkurranser.

Uansett om dopingbruk i BJJ ikke er en avgjørende faktor, går dette imot likhetsnormen innenfor fair play (Loland, 2015, s.89). Som det er nevnt i teoridelen under «fair play», er det forskjeller mellom land som bl.a. USA og Norge. Disse forskjellene kan føre til at idrettsutøvere i ulike regioner møter ulike utfordringer og muligheter, noe som kan føre til et brudd på likhetsnormen ved at konkurransen ikke blir like rettferdig eller balansert.

Imidlertid blir det belyst av Loland (2015, s.103) et større dilemma: Hvis det viser seg at flertallet av deltakerne i enkelte konkurranser bruker doping, kan de som følger reglene ende opp med å føle at de ligger under. Dette fordi regelbryterne, som ofte er i flertall, oppnår urettferdige fordeler. Dette skaper et vanskelig valg for utøvere, spesielt i miljøer hvor bruk

av steroider og andre prestasjonsfremmende midler er utbredt og gir konkret fordel i konkurranse.

5.3 Fristelser: ikke for alle

Resultat

Første deltakeren sier at menneskekroppen har veldig stor potensial når det gjelder fysiske og psykiske evner. Han mener den som faller for fristelser har en svak psykologi fordi personen ikke tror på sine egne evner. Han legger til: «*Du tror ikke på hva du virkelig er i stand til, du føler 'jeg har begrensning, jeg må jukse'.*». Hvem du omgås med, har også mye og si ifølge han.

«Men jeg tror det kommer an på hvem du er som person. Jeg er ikke en person som nødvendigvis, jeg liker ikke snarveier. Jeg har lyst til å gjøre ting rett. Jeg har lyst til å gjøre det skikkelig. Hvis du liker å ta snarvei på en ting, så tar du snarveier på andre ting.»

Han mener at vi som mennesker bare «toucher» på det egentlig vi har evnen til å klare når det gjelder alt det tekniske. Til slutt legger han til: «*En, det er ulovlig, to, jeg tenker på min helse, tre, jeg tror jeg er i stand til å bli bedre naturlig. Det er mitt mindset.»*

Som nevnt har andre deltakeren de største titlene både innenfor ADCC og IBJJF og derfor har han sett at det har funka uten doping: «*Jeg har klart meg til nå, så jeg får klare meg litt til, se hvordan det går.»* Videre sier han at han ikke vet hva tiden frembringer og nevner igjen at hans syn mot dop har forandra seg gjennom tiden. Han sier at han forstår nå hvorfor folk tar dop:

«Jeg forstår hvorfor folk gjør det nå. Fordi jeg har en kropp jeg også, som har holdt på med dette ganske lenge. Kroppen min er ikke den samme som den var for fem år siden. Jeg sitter med store skader. Jeg har vondt når jeg nyser. Det er en funksjonshemmet kropp. Så hverdagen blir vondere.»

Han er på begynnelsen av 30-årene. Derfor sier han at hvis han hadde brukt noe, kunne han ha blitt frisk på et halvt år som kunne fått han til å fortsette med idretten et par år til. I motsetning skulle han ha brukt to år bare på rehabilitering og to år for han er ikke det samme som to år for en 19-åring. To år er alt for lenge for han som er på slutten av karrieren, mener han.

Tredje personen sier at temaet doping, har flere ganger kommet i hodet hennes. Hun sier: *«jeg skjønner jo at hvis jeg hadde tatt noe, så hadde jeg fått en fordel av det. Men tanken stopper der, fordi jeg har veldig respekt for kjemi i kroppen, jeg har veldig respekt for kvinnekroppen.»*

Hun sier også at hun ikke ville være fornøyd med en slik seier som inneholdt dop:

«Hvis jeg hadde tatt noe og vunnet en konkurranse der jeg hadde visst at jeg hadde vunnet over noen som ikke hadde tatt noe, så tror nok i underbevisstheten hadde jeg nok blitt plaget av den tanken om det var helt riktig at jeg hadde vunnet.»

Siste deltakeren svarer helt tydelig på spørsmålet om han blir fristet: *«Ja, jeg har blitt fristet.»*

Han fortsetter slik:

«Før jeg dro til Amerika, så ville jeg sagt at jeg var ganske lik som den generelle populasjonen i Norge. Jeg tenkte, det er det verste. Selyfølgelig man blir veldig lett påvirket av folk. Uansett hvilken type dop folk tar, elsker de å normalisere det for menneskene rundt seg sånn at de føler seg bedre av seg selv. Kanskje jeg har blitt det, hvem vet. Jeg kan ikke si på hånd at jeg ikke har blitt påvirket, men personlig ut ifra utviklingen min, så har jeg blitt mye mer åpen for steroider.»

Han sier videre at han har vunnet mot flinke folk som både er og ikke er på steroider. Og derfor mener han at det ikke er mangel på styrke eller fysiske krav som er problemet. Han mener at han ikke trenger doping for å bli best akkurat nå, men etter å ha trent sammen med folk som bruker steroider og erfart de fysiske fordelene, fristes han til å bruke det selv.

Diskusjon

Første deltakeren er veldig tydelig på at han ikke blir fristet. Ifølge første deltakeren, har miljø og hvem man omgås med, mye å si. Dette støttes av tidligere litteratur der sosiale forhold er en av grunnene til at en bruker doping (Weinberg & Gould, 2019, s.502). Som nevnt kan venner, foreldre og trenere ha store forventninger som vil føre til at personen velger å bruke dop på grunn av presset. I tillegg har siste deltakeren også sagt at hans tanker om doping har forandret seg siden han dro til Amerika. Dette vil da bygge på teorien om at sosiale forhold og hvem du omgås med, faktisk har en påvirkning.

Den andre deltakeren nevner rehabilitering, hvor han påpeker at naturlige metoder ville krevd betydelig lengre tid sammenlignet med bruk av midler som kunne fremskyndet prosessen. En av de vanligste fysiske årsakene til å ta ekstreme midler, er å takle smerte- og skaderehabilitering (Weinberg & Gould, 2019, s.502). Grunnen til at han ikke blir fristet akkurat nå er fordi han har fått til ting uten.

Tredje deltakeren sier at tanken av den fordel hun hadde fått fysisk, har hun tenkt på flere ganger, men det har ikke gått videre for henne. Både fordi hun har respekt for sin egen kropp, men også på grunn av dårlig samvittighet. Da snakker vi om rettferdighet igjen der poenget er lik mulighet for prestasjon (Loland, 2015, s.88). Ifølge henne, hadde ikke hun vært fornøyd med en seier hvis hun hadde hatt en fordel over den andre.

Deltakernes meninger og tidligere litteratur som er nevnt ovenfor, bygger på påstanden om at fysiske fordeler kan gi en fristelse for bruken. Psykiske og sosiale forhold har også en påvirkning som kan føre til at noen velger å bruke doping, eller får tanken av det (Weinberg & Gould, 2019, s.499-502).

5.4 Dopingens påvirkning på integritet og de yngre

Resultat

Første deltakeren mener dopingbruket skaper et negativt syn for brasiliansk jiu-jitsu som en idrett. Ved siden av at det er helsefarlig både fysisk og psykisk, legger han til at uansett hvilken idrett en person holder på med, vil personen få ganske mye innflytelse innenfor den idretten. Når disse forbildene viser visse atferder, kan dette raskt bli sett på som normalt blant de yngre. Dette fører til at slike praksiser sprer seg, og etter hvert kan man se at stadig flere ungdommer begynner å etterligne disse handlingene:

«Hvis de unge hørte at Haaland var på masse dop, hadde det vært negativt. Folk hadde begynt å tenke, 'kanskje jeg også kan gjøre sånn'.»

For å opprettholde integritet og fair play, mener han at idrettsorganisasjoner må være tydelig på regelsettet. I tillegg sier han at det må komme mer testing der det er et mer omfattende system på det.

Andre deltakeren mener dopingbruket setter et dårlig utgangspunkt for de yngre. Dette vil føre til et veldig dårlig bilde å ha innenfor idrettens integritet: *«For folk tror at det er steroider som gjør deg god.»* Data materialet er tolket og analysert slik at de unges påvirkning og hvordan idretten blir sett utenifra, henger sammen med idrettens integritet.

Selv om det står på IBJJF sine sider om antidoping og at det er forbudt, blir man ifølge han, nesten aldri testet. ADCC har ikke noe regelsett engang sammenlignet med IBJJF.

Ved siden av dette legger han også til at nå har det blitt valgt en vei der doping er en del av idretten. Hvis vi nå setter inn tester, vil idretten miste mange og da går vi tilbake der vi må begynne på nytt.

«Nå gjør folk en god jobb og prøver å fremheve antidoping og sånt, men det er ... nei det er et vanskelig dilemma.»

Tredje deltakeren sier at det påvirker veldig dårlig fordi idretten kan bli sett veldig ned på etter hvert av hele verden. Hvis de yngre ser at de som vinner er de som har tatt noe, vil de da tro at det er det man trenger:

«Det er veldig sårbart, og det er veldig trist hvis det er unge atleter som føler et press på at de må velge å gå den veien.»

Hun mener at arrangørene må samarbeide og at det er kanskje den eneste måten å ta vare på integriteten og fair play innenfor idretten.

Siste deltakeren mener at han skulle ønsket at doping var absolutt helt ulovlig fordi man må legge seg inn i mye annet i idretten. Doping for han blir sett på som en ekstra faktor som man må tenke på, og det blir for mye for han. Han legger til:

«Problemet er at de fleste kommer til å tenke at dette gjør sporten til å se skittent ut og at det ikke ser seriøst ut, men 'low key' hvordan det er nå, har jeg ikke noe problem med.»

På grunn av svaret hans ble han stilt et oppfølgingsspørsmål om idrettens sunnhet og helsefremmende aspekter. Han svarte slik:

«Det er så dumt, det gir ingen mening. Hvis du sier til meg at det Jakob Ingebrigtsen gjør hver dag er sunt ... det er ikke sunt. Han løper på grensen av det som er friskt for et menneske og konstant ligger på den linjen hver eneste dag. Hvis du ser på skiløpere, det er ikke sunt. Sykling som er en av de mest brutale idrettene, er ikke sunt. MMA-fightere, det er ikke sunt. Formula1-kjørere, måten de risikerer livet, det er ingenting sunt.»

Derfor mener han at toppidrett er ikke en treningsform for et vanlig menneske.

Videre sier han om hvordan samfunnet kunne håndtert dette: *«Hvis man tramper ned så hardt på noe som Norge, og ikke lager rom for utforskning, vil unge folk ta dette her uten noe kunnskap. Dette vil da føre til at unge folk sitter igjen med f.eks. et ubalansert hormonsystem»* I stedet skulle han ønsket at det var et mer åpent syn for dette.

Diskusjon

Til å begynne med kan man si at alle fire deltakerne er enig i at dopingbruket på toppnivå innenfor brasiliansk jiu-jitsu, er et problem for de yngre som kan få inspirasjon av dette. Toppidrett får stor oppmerksomhet. Det er liten tvil om at toppidrett kan gi glede og inspirasjon til mennesker og forsterke respekten for verdier som innsatsvilje og fair play. Men det er også utfordrende sider ved toppidrettens samfunnsfunksjon (Loland, 2015, s.48-49). Disse funnene indikerer at doping kan alvorlig skade idrettens integritet ved å normalisere juks blant yngre utøvere som ser opp til forbilder som bruker prestasjonsfremmende midler. Når utøvere, spesielt dem som fungerer som rollemodeller, engasjerer seg i doping, kan det oppmuntre til en kultur hvor urettferdighet og juks blir sett på som nødvendige for å oppnå

suksess. Dette bryter med idrettens grunnleggende prinsipper om rettferdighet, ærlighet og ikke minst tanken om sunn idrett, som er essensielle for sportens positive rolle i samfunnet og dens evne til å opprettholde publikums tillit.

Siste deltakeren mener at selv om idretten vil se dårlig ut utenifra, så har han ikke så mye problem med hvordan det er nå. Han mener at selv om mange påstår at idrett i seg selv skal være sunt, er ikke toppidrett sunt i det hele tatt. Denne diskusjonen kan man finne fram i tidligere litteratur Loland (2015, s.104), der det står at konkurranseidrett generelt ikke alltid er helsefremmende. I tøffe treningsperioder er det risiko for belastningsskader. Under konkurranser oppstår akutte skader. Faktisk kan enkelte risikoidretter, for eksempel utfor på ski, medføre dødsfall (Loland, 2015, s.104). Deltakerens meninger og det som står i litteraturen, bygger på samme spørsmål: «*Hvorfor skal dopingmidler forbys på helsemessig grunnlag når vi aksepterer så mange andre helserisikoer i idretten?*» (Loland, 2015, s.104). Dette inkluderer samfunnets holdninger til doping, sammenlignet med andre helsefarlige risikoer som skjer innenfor toppidretten.

Videre sier deltakeren at i stedet for å ha en organisasjon som har regler mot doping der det er et dårlig system som kan kommes unna som bl.a. IBJJF, er det bedre å ha en organisasjon som ikke har noe regelsett for dette. Med et dårlig system vil det oppstå et stort hull mener han. Derfor vil han enten ha en fullkontrollert organisasjon eller en organisasjon uten noe som helst. Ifølge litteraturen har deltakeren et poeng; urettferdigheten hadde i så fall vært mindre enn under et dopingforbud (Loland, 2015, s.103).

6.0 Konklusjon

Formålet med denne studien var å komme til en besvarelse på problemstillingen «Hvordan påvirker tilgjengeligheten av dopingmidler brasiliansk jiu-jitsu-utøvere på høyt nivå?». Ved siden av dette hadde studien to forskningsspørsmål i tillegg: «Hvordan opplever de fristelser de står overfor i møte med doping?» og «hvilke konsekvenser har dette for integriteten og fair play innenfor sporten?». Dopingbruk har alltid vært et tema innenfor idretten som har blitt og enda blir diskutert i de fleste typer idretter. Hvis vi tar utgangspunkt fra intervjuene, har utøvere forskjellig syn mot doping. Det man kan være sikker på at område, miljø og hvor man oppholder seg til, har mye å si for synet på doping. Flere av deltakerne har sagt at synet deres har endret seg i løpet av tiden og av å observere andre miljøer og samfunn.

Deltakerne mener at bruken av dopingmidler påvirker kampen med å gi motstanderen en fordel, men hvor stor fordel er, varierer. Noen av deltakerne sier at de ikke tenker så mye selv om motstanderen har den fordel, mens noen mener at det kan være avgjørende for seieren og dette vil da skape en urettferdighet. Tilgjengeligheten av dopingmidler er såpass stor at utøverne er forberedt på at de mest sannsynlig kommer til å gå kamper mot utøvere som har brukt ulike prestasjonsfremmende midler. Det er opptil hver enkelt utøver om de blir fristet til å bruke det selv. En av deltakerne sier faktisk helt tydelig at han opplever fristelser av å kjenne på den fysiske kapasiteten man får av dopingmidler som i dette tilfelle er anabole steroider. Noen av deltakerne mener helt tydelig at de ikke får tanken av å bruke det. Dette mener de på grunn av helsemessige konsekvensene disse midlene kan gi, men også fordi de ikke mener det er det man trenger for å bli god. Som gode utøvere på internasjonalt nivå, sier de at de ikke ønsker å være et dårlig forbilde for de som er yngre.

Mens toppidrett kan inspirere og fremme positive verdier, undergraver doping disse idealene ved å normalisere juks og urettferdighet. Dette vil da føre til at idretten blir sett dårlig utenifra, ikke minst hvis de unge ser opptil utøvere som bruker dop. Dette vil da resultere med en svekket integritet, med økte negative konsekvenser for troverdigheten og rettferdigheten.

7.0 Litteraturliste

- Abu Dhabi Combat Club. (2020, September 16). *About Abu Dhabi Combat Club*.
<https://adcombat.com/about-abu-dhabi-combat-club/>
- Antidoping Norge. (u.å.), *Anabole androgene steroider – Bakgrunn*. Hentet 12.mars 2024 fra
<https://www.antidoping.no/kunnskap-og-ressurser/anabole-androgene-steroider/bakgrunn>
- Antidoping Norge. (u.å.), *Hva er doping i idretten?* Hentet 4.februar 2024 fra
<https://www.antidoping.no/regler/hva-er-doping-i-idretten>
- Antidoping Norge. (u.å.), *Hva er doping?* Hentet 4.februar 2024 fra
<https://www.antidoping.no/kunnskap-og-ressurser/hva-er-doping>
- Birzniece, V. (2015). *Doping in sport: effects, harm and misconceptions*. Internal Medicine Journal, 45(3), 239–248. <https://doi.org/10.1111/imj.12629>
- Brottveit, G. (2018). Den kvalitative forskningsprosessen og kvalitative forskningsmetoder. In G. Brottveit (Red.), *Vitenskapsteori og kvalitative forskningsmetoder: om å arbeide forskningsrelatert*. (ss. 84-106). Gyldendal akademisk.
- Dalland, O., & Keeping, D. (2020). *Metode og oppgaveskriving* (7. utg.). Gyldendal.
- Hallén, J., & Ronglan, L. T. (2011). *Treningslære for idrettene*. Akilles.
- International Brazilian Jiu Jitsu Federation. (u.å.), *Anti-doping*. Hentet 5.februar 2024 fra
<https://ibjjf.com/anti-doping>
- International Brazilian Jiu Jitsu Federation. (u. å.), *Brazilian Jiu-Jitsu Athlete Micael Galvão Accepts Sanction for Anti-Doping Rule Violation*. Hentet 10. mars 2024 fra
<https://ibjjf.com/news/brazilian-jiu-jitsu-athlete-micael-galvao-accepts-sanctio>
- Jenkins, S. P. R. (2005a). *Sports science handbook : the essential guide to kinesiology, sport and exercise science* : Vol. 1 : A-H: Vol. Vol. 1 (pp. XXII, 395). Multi-Science Publishing.

- Jenkins, S. P. R. (2005b). *Sports science handbook : the essential guide to kinesiology, sport and exercise science* : Vol. 2 : I-Z: Vol. Vol. 2 (pp. XXII, 384). Multi-Science Publishing.
- Halvorsen, K. (2008). *Å forske på samfunnet: En innføring i samfunnsvitenskapelig metode* (5. utg.). Cappelen akademisk forlag.
- Loland, S. (2015). *Idrettsetikk* (2. utg.). Akilles.
- Montisci, M., El Mazloum, R., Cecchetto, G., Terranova, C., Ferrara, S. D., Thiene, G., & Basso, C. (2012). Anabolic androgenic steroids abuse and cardiac death in athletes: morphological and toxicological findings in four fatal cases. *Forensic Science International*, 217(1-3), e13-e18. <https://doi.org/10.1016/j.forsciint.2011.10.032>
- Mottram, D. R. (2011). *Drugs in sport* (5. utg.). Routledge.
- Petrou, M., Lazuras, L., Hillier, M., & Mojtahedi, D. (2021). Doping behaviour in mixed martial arts athletes: the roles of social norms and self-regulatory efficacy. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, 20(4), 1086–1101. <https://doi.org/10.1080/1612197x.2021.1948587>
- Pull that Clip. (2023, 6. januar). *Joe Rogan: Gordon Ryan, The BJJ GOAT, admits using Steroids* [Video]. Youtube. <https://www.youtube.com/watch?v=U9RqmftTFyc>
- Hemmersbach, P. & Helle, C. (2011). Kosttilskudd. I I. Garthe, & C. Helle (Red.), *Idrettsernæring (204-223)*. Gyldendal.
- Rogan, J. (Programleder). (2023, januar). *The Joe Rogan Experience: #1920 – Dave Portnoy* [Audiopodkast]. Spotify. <https://open.spotify.com/episode/0QFKEUwONAr2RLRaRkkfVx>
- Silkoset, R., Gripsrud, G., & Olsson, U. H. (2021). *Metode, dataanalyse og innsikt* (4. utg.). Cappelen Damm akademisk.
- Thieme, D., & Hemmersbach, P. (2009). *Doping in sports*. Springer Science & Business Media.

Tjora, A. H. (2012). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis* (2. utg.). Gyldendal.

Tjora, A. H. (2021). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis* (4. utg.). Gyldendal.

8.0 Vedlegg 1 – Intervjuguide

Intervjuguiden skal være semistrukturert slik at det er rom for å spørre om andre spørsmål som kan oppstå ved samtalen. Derfor skal intervjuet bestå av hovedkategorier slik at spørsmålene ikke er så spesifiserte og begrenset.

- Bakgrunn og motivasjon for idretten
 - Hvordan startet du med brasiliansk jiu-jitsu?
 - Kan du dele litt om din erfaring og prestasjoner på høyt nivå?
- Hva synes du om doping
 - regler
 - holdninger
- Om forskningsspørsmål 1
 - Hvordan er bevisstheten din om tilgjengeligheten av dopingmidler i brasiliansk jiu-jitsu-samfunnet?
 - Har du selv opplevd eller vært vitne til situasjoner der dopingmidler er tilgjengelige for utøvere?
 - Hvordan er forholdet med fristelser knyttet til doping, og hvilke faktorer påvirker dine beslutninger?
 - Mer konkret spurt – har du blitt fristet for å bruke dopingmidler?
 - Hvordan tror du tilgjengeligheten av dopingmidler påvirker konkurransesituasjonen?
- Om Forskningsspørsmål 2
 - Hvordan tror du bruk av doping påvirker integriteten til brasiliansk jiu-jitsu som en idrett?
 - Har du opplevd eller vært vitne til situasjoner der doping har påvirket fair play i konkurranser?
 - Hvordan mener du at idrettsorganisasjoner og samfunnet bør håndtere dopingproblematikken for å opprettholde integritet og fair play?

Ting man skal være obs på:

- Holde spørsmålene åpne for å gi utøverne rom til å utdype sine erfaringer.

- Være sensitiv overfor emnet, da det kan være følsomt.
- Informere vedkommende om å ikke gi opplysninger om han/hun har brukt doping eller ikke, før møtet.
- Oppfordre til ærlighet og forsikre om anonymitet om nødvendig.

Vil du delta i forskningsprosjektet Doping i Brasiliansk Jiu-Jitsu: Fristelser og konsekvenser for integritet og fair play

Formålet med prosjektet

Dette er et spørsmål til deg om du vil delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å

- Finne hvordan tilgjengeligheten av dopingmidler påvirker brasiliansk jiu-jitsu-utøvere på høyt nivå.
- Forskningsspørsmål 1: hvordan opplever de fristelser de står overfor i møte med doping.
- Forskningsspørsmål 2: Hvilke konsekvenser har dette for integriteten og fair play innenfor sporten?
- Dette prosjektet skal være en bacheloroppgave innenfor idrettsvitenskap

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du får denne forespørselen fordi

- Du blir kontaktet fordi du presterer på internasjonalt nivå og har fått gode resultater fra konkurransene. Derfor er du valgt ut til å bli intervjuet i dette prosjektet. Ved siden av deg er det 3 andre toppidrettsutøvere som får denne henvendelsen.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Institutt for grunnskolelærerutdanning, idrett og spesialpedagogikk UIS er ansvarlig for personopplysningene som behandles i prosjektet.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Hva innebærer det for deg å delta?

Beskrivelse:

- Du skal bli intervjuet
- Det skal bli tatt lydopptak under intervjuet

Kort om personvern

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler personopplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

Med vennlig hilsen

Andreas Åvitsland
(Forsker/veileder)

Necip Fazil Zühel
(Student)

- Du kan lese mer om personvern under.

Utdypende om personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

- De som vil ha tilgang til dine personopplysninger er veilederen og studenten som er ansvarlig for prosjektet
- Tiltak som skal gjøres for å sikre at ingen uvedkommende får tilgang til personopplysningene, er at det er kun studenten som skal bevare opplysningene i en egen forskningsserver.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra Institutt for grunnskolelærerutdanning, idrett og spesialpedagogikk UIS har personverntjenestene ved Sikt – Kunnskapssektorens tjenesteleverandør, vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- å be om innsyn i hvilke opplysninger vi behandler om deg, og få utlevert en kopi av opplysningene,
- å få rettet opplysninger om deg som er feil eller misvisende,
- å få slettet personopplysninger om deg,
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Vi vil gi deg en begrunnelse hvis vi mener at du ikke kan identifiseres, eller at rettighetene ikke kan utøves.

Hva skjer med personopplysningene dine når forskningsprosjektet avsluttes?

Prosjektet vil etter planen avsluttes [ca. 16.05.2024].

Opplysningene vil da slettes når prosjektet er avsluttet.

Spørsmål

Hvis du har spørsmål eller vil utøve dine rettigheter, ta kontakt med:

- Andreas Åvitsland, Email; andreas.avitsland@uis.no , telefon; 51834503

Hvis du har spørsmål knyttet til Sikts vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt på e-post: personverntjenester@sikt.no, eller på telefon: 73 98 40 40.

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet [sett inn tittel], og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

å delta i intervju

at Necip Fazil Zühel (student) kan gi opplysninger om meg til prosjektet

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet

10.0 Vedlegg 3 – Godkjenning av prosjektet fra SIKT

Godkjenningen er hentet SIKT sine kontaktsider:

Vurdering av behandling av personopplysninger

Referansenummer Vurderingstype Dato

636165 Standard 07.02.2024

Tittel

Doping i Jiu-Jitsu: Fristelser og konsekvenser for integritet og fair play

Behandlingsansvarlig institusjon

Universitetet i Stavanger / Fakultet for utdanningsvitenskap og humaniora / Institutt for grunnskolelærerutdanning, idrett og spesialpedagogikk

Prosjektansvarlig

Andreas Åvitsland

Student

Necip Fazil Zühel

Prosjektperiode

01.02.2024 - 16.05.2024

Kategorier personopplysninger

Alminnelige

Lovlig grunnlag

Samtykke (Personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a)

Behandlingen av personopplysningene er lovlig så fremt den gjennomføres som oppgitt i meldeskjemaet. Det lovlige grunnlaget gjelder til 16.05.2024.

Meldeskjema

Kommentar

OM VURDERINGEN

Sikt har en avtale med institusjonen du forsker eller studerer ved. Denne avtalen innebærer at vi skal gi deg råd slik at behandlingen av personopplysninger i prosjektet ditt er lovlig etter personvernregelverket. Vi har nå vurdert at du har lovlig grunnlag til å behandle personopplysningene.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

Det er institusjonen du er ansatt/student ved som avgjør hvordan du må lagre og sikre data i ditt prosjekt og hvilke databehandlere du kan bruke. Husk å bruke leverandører som din institusjon har avtale med (f.eks. ved skylagring, nettspørreskjema, videosamtale el.) .

Personverntjenester legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1. f) og sikkerhet (art. 32).

MELD VESENTLIGE ENDRINGER

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til oss ved å oppdatere meldeskjemaet. Se våre nettsider om hvilke endringer du må melde: <https://sikt.no/melde-endringer-i-meldeskjema>

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

Vi vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Lykke til med prosjektet!

11.0 Vedlegg 4 - Risikoanalyse

Tittel på studien: Doping i Brasiliansk jiu-jitsu: Fristelser og konsekvenser for integritet og fair play

Dato	Gjennomført av (navn, tittel og signatur)	Kontrollert av (navn, tittel og signatur)	Sted (universitet, institutt og by)	Versjon #	Endelig dato for ferdigstilt dokument
12.04.2024	Necip Fazil Zühel, Student	Andreas Åvitsland, Førsteamanuensis i idrettsvitenskap	Universitetet i Stavanger, Institutt for grunnskolelærerutdanning, idrett og spesialpedagogikk	1	12.04.2024

Aktivitet	Risiko	Hvem kan bli rammet	Tiltak/metode for kontrollere/minimere risiko	Sannsynlighet*	Alvorlighetsgrad**	Risiko vurdering ***	Resultat (A-D) †	Andre kommentarer
<i>Individuelt intervju</i>	<i>Emosjonelt ubehag</i>	<i>Deltaker</i>	<i>Hvis deltaker viser tegn på emosjonelt ubehag, vil intervjuet bli stoppet umiddelbart. Deltaker kan selv velge om en vil fortsette intervjuet</i> <i>Forskeren/studenten er anbefalt å unngå provoserende eller sensitive uttalelser/spørsmål</i>	2	1	2	A	<i>Triviell risiko</i>

Tittel på studien: Doping i Brasiliansk jiu-jitsu: Fristelser og konsekvenser for integritet og fair play

*** Sannsynlighet**

- 5 Svært sannsynlig - risiko vil oppstå gjentatte ganger. Forventes rutinemessig en gang hver 20-100 operasjoner, muligens ukentlig eller oftere hvis det utføres regelmessig.
- 4 Sannsynlig - vil forekomme flere ganger i året, så det er ikke overraskende når det skjer.
- 3 Mulig - kan forekomme noen ganger. Oppstår sannsynligvis en gang i året.
- 2 Usannsynlig - men kan forekomme en gang hvert 10-100 år.
- 1 Svært usannsynlig å forekomme. Sannsynligheten nærmer seg null.

**** Alvorlighetsgrad**

- 5 Dødsfall.
- 4 Stor/alvorlig skade - varig funksjonshemming, alvorlig amputasjon som f.eks. tap av hånd. Stort tap av tid.
- 3 Middels skade f.eks. brannskade, brudd, eller bevissthetstap. Antatt utilgjengelig for normalt arbeid i over 3 dager.
- 2 Mindre skader - Mer alvorlig kutt, forstuing, belastning, brannskader etc. der det ikke er mulig å komme tilbake til arbeid etter behandling. Det kan gå tapt tid - mindre enn 3 dager.
- 1 Ingen skader eller svært lav skade - f.eks. blåmerker, mindre kutt, nålestikk osv. der skaden tillater retur til arbeid etter førstehjelp - ingen tapt tid.

***** Risikovurdering = Sannsynlighet x Alvorlighetsgrad**

***** Risikovurdering score (range: 1-25)**

Lav risiko = 1-8; Medium risiko = 9-15; Høy risiko = 16-25

- **Lav risiko** – forbedre om mulig/nødvendig.
- **Medium risiko** – Innfør ytterligere tiltak for å redusere risikoen.
- **Høy risiko** – Vurder om prosjektet/studien må stanses eller innfør nødvendige tiltak umiddelbart.

† **Resultat (nøkkel):** **A** = triviell risiko; **B** = tilstrekkelig kontrollert, ingen ytterligere handling er nødvendig; **C** = ikke tilstrekkelig kontrollert, ytterligere handling er nødvendig; **D** = klarer ikke bestemme, ytterligere informasjon er nødvendig.

Tittel på studien: Doping i Brasiliansk jiu-jitsu: Fristelser og konsekvenser for integritet og fair play

<u>Videre handlingsplan der det er nødvendig</u>		
Handling/tiltak (hva)	Ansvarlig (hvem)	Fullført (når)

Andre kommentarer: